

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady upravujícího nařízení 2759/75/EEC, 2771/75/EEC, 2777/75/EC, 1254/1999/EC, 1255/1999/EC a 2529/2001/EC ve věci výjimečných opatření k podpoře trhu

COM(2004) 712 final – 2004/0254 (CNS)

(2005/C 221/10)

Dne 3. prosince 2004 se Rada rozhodla v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor v otázce výše uvedené.

Specializovaná sekce „Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí“, která odpovídala za přípravu práce Výboru v této věci, přijala své stanovisko dne 13. ledna 2005. Zpravodajem byl pan Leif E. Nielsen.

Evropský hospodářský a sociální výbor přijal na svém 414. plenárním zasedání 9. a 10. února 2005 (jednání dne 9. února) následující stanovisko 135 hlasy pro a 6 členů se hlasování zdrželo.

1. Situace

1.1 Propuknutí vážných infekčních onemocnění, jako boviní spongiformní encefalopatie (BSE), slintavka a kulhavka (FMD), klasický mor prasat (CSF) a newcastleská nemoc (ND), v chovech hospodářských zvířat způsobilo opakované krize na trzích s produkty těchto chovů v zemích Evropské unie. Při vypuknutí epizootické nákazy je jedním z používaných protiopatření porážení zvířat a omezování obchodu, které má za cíl zabránit jejímu dalšímu šíření. Všeobecným pravidlem je, že náklady na potírání epizootických nemocí jsou hrazeny z veterinárního fondu s tím, že 50 % prostředků přichází od členských států.

1.2 Kromě toho dochází k pnutí na trzích dotčených produktů, mimo jiné v důsledku zaváděných zákazů obchodování a územních omezení. Pravidla pro trhy s vepřovým masem, vejci, drůbeží, hovězím a telecím masem, mlékem a mléčnými výrobky, skopovým a kozím masem tedy zahrnují ustanovení umožňující přijmout v takových situacích opatření k podpoře trhu. Podmínkou je, že než mohou být tato mimořádná opatření nasazena, musí dotčené členské státy zavést nezbytná veterinární opatření k vymýcení epizootických nemocí. Tato opatření k oživení tržní situace se zavádějí pouze na přísně omezenou dobu, která je pro daný trh nezbytná.

1.3 Příslušná výjimečná opatření, která uplatňuje Komise prostřednictvím řídicího výboru, byla původně plně financována z prostředků Společenství, tak jak tomu bylo například v případě CSF na přelomu osmdesátých a devadesátých let. V roce 1992 bylo poprvé použito národní spolufinancování k potírání CSF. Protože nebylo zcela jasné, jaký poměr má být

takto hrazen, stanovila roku 1994 Komise podíl 70 % financování Společenstvím pro daný maximální počet kusů zvířat. Později byl stejný poměr uplatněn v oblasti hovězího a telecího při boji proti BSE a FMD. Od roku 2001 je podíl členských států 50 %. Je tomu na základě požadavku Evropského účetního dvora na souběžnost spolufinancování z veterinárního fondu a spolufinancování tržních opatření.

1.4 Na žádost Německa dvůr rozhodl, že Komise nemá právo stanovit podíl národního spolufinancování na 30 %. Stalo se tak v případě nařízení o výkupu hovězího v záležitosti BSE (¹). Komise tedy nemá právo pokračovat v dosavadní praxi a navrhuje tedy, aby byl v budoucnosti 50 % podíl národního spolufinancování stanoven v tržních organizacích pro vepřové maso, vejce, drůbeží maso, hovězí a telecí, mléko, skopové a kozí maso jak u opatření ve vnitřním trhu, tak u vývozu do třetích zemí.

2. Všeobecné připomínky

2.1 Je politováníhodné, že od roku 1992 Komise ani členské státy nerespektovaly všeobecně platný princip stoprocentního komunitárního financování opatření „prvního pilíře“ společné zemědělské politiky, včetně mnoha opatření v oblasti organizací společného trhu. Patří k přirozenému chodu věcí, že Rada se přijetím stávajícího návrhu odchyluje od principu, který sama zavedla. Přesto, jak rozhodl v této otázce Soudní dvůr, nemůže Komise bez výslovného souhlasu postupovat proti rozhodnutí Rady, byť by k tomu došlo ve spolupráci s členskými státy a odpovídajícími řídicími výbory.

(¹) Rozsudek ze dne 30.9.2003 v případě C-239/01, Sbírka rozhodnutí 2003, str. I-10333.

2.2 V závislosti na rozsahu a trvání epizootické nákazy mohou přijatá opatření vyvolat značné náklady, které musí být z podstatné části financovány z veřejných fondů. Otázka rozdělení nákladů mezi Evropskou unii a členské státy se dotýká v první řadě problému solidarity mezi členskými státy navzájem. V případě národního spolufinancování budou některé členské státy ochotnější a schopnější se na pokrytí takových výdajů podílet. Některé členské státy mohou tyto náklady přímo nebo nepřímo přenášet na podniky, což může vést, jak se jasně ukázalo během krize BSE, k podstatným deformacím volné soutěže.

2.3 Komise se domnívá, že spolufinancování povede u členských států ke zvýšení úsilí o potírání a prevenci epizootických onemocnění. EHSV chápe tuto argumentaci. Podle jeho názoru však nelze v určitých situacích vyloučit, že tento požadavek způsobí odklady rozhodnutí a znesnadní jejich přijetí, což snižuje účinnost protipatření.

2.4 Obdobně EHSV chápe argumentaci Komise, že návrh znamená pokračování praxe, která se používala od roku 1992, a že zajistí souběžnost opatření uskutečňovaných veterinárním fondem a opatření v oblasti tržních organizací.

2.5 EHSV se nicméně domnívá, že výdaje na mimořádná opatření v oblasti tržních organizací, jak je původně Rada

stanovila, musí být posuzována z hlediska společné zodpovědnosti a finanční solidarity. EHSV je toho názoru, že jakékoli odchýlení od tohoto principu může způsobit, že členské státy zaujmou rozdílné přístupy k potírání epizootických onemocnění. Tato onemocnění mohou přes účinné monitorování a preventivní opatření propuknout náhodně a neočekávaně. Následky v tržní oblasti zasáhnou rovněž další členské státy. Kromě toho národní spolufinancování v této oblasti hrozí rozšířením do dalších oblastí, což přináší nebezpečí další štěpení společné zemědělské politiky.

2.6 Pokud by měl návrh Komise přes tyto výhrady získat podporu, bylo by administrativně velmi zatěžující a zásadně nespravedlivé, kdyby měly být příspěvky podle tohoto nařízení posuzovány podle ustanovení Smlouvy o státní pomoci. Bylo by proto vhodné uplatnit v návrhu Komise vynětí z notifikační procedury od samého počátku.

3. Závěr

3.1 EHSV se vyslovuje ve prospěch zachování principu plné komunitární solidarity ve výjimečných opatřeních a odmítá proto návrh Komise na 50 % spolufinancování členskými státy.

V Bruselu dne 9. února 2005.

Předsedkyně

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Anne-Marie SIGMUND
